HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

א) דאמר מר גילח א על א' משלשתן יצא מיתיבי ב) ב אשם מצורע שנשחט שלא לשמו או שלא ניתן מדמו ע"ג בהונות ה"ז עולה לגבי מזבח וטעון נסכים וצריך אשם אחר להכשירו °תיובתא דרב א] ג) ורשב"ל אמר ג מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשירה ושיריה אין ב] נאכלין עד שתביא מנחת העומר אחרת ג] ותתירנה ד) (ששיריה אין נאכלין עד שתביא מנחת העומר אחרת) מקרב היכי קרבה 1ה) ד] ממשקה ישראל מן המותר לישראל אמר רב אדא בר אהבה קסבר ר"ל ו) אין מחוסר זמן לבו ביום מתיב רב אדא בריה דרב יצחק יש בעופות שאין במנחות יש במנחות שאין בעופות שהעופות באין ה] ד בנדבת שנים ז) (אבל מנחות ה נפש ח) כתיבא) ומחוסרי כפרה (זב וזבה יולדת ומצורע) והותרו מכלל איסורן בקודש משא"כ במנחות ויש במנחות שהמנחות טעונות ו כלי ז ותנופה והגשה ח וישנן בציבור כביחיד ט מה שאין כן בעופות ואם איתא במנחות נמי משכחת לה דהותרו מכלל איסורן בקודש ו] ומאי ניהו מנחת העומר כיון דאין מחוסר זמן לבו ביום לאו איסורא הוא מתיב רב ששת י הקדים מתן שמן למתן דם ימלאנו שמן ויחזור ויתן ז] שמן אחר מתן דם מתן בהונות למתן שבע °ימלאנו שמן ח] ויחזור ויתן מתן בהונות אחר מתן ז' ואי אמרת אין מחוסר זמן לבו ביום ט] אמאי יחזור ויתן מאי דעבד עבד אמר רב פפא שאני הלכות מצורע דכתיבא בהו הוייה דאמר הכתוב 2זאת תהיה תורת המצורע תהיה בהווייתה תהא י] מתיב רב פפא ט) כ הקדים חטאתו לאשמו לא יהיה אחר ממרס בדמה אלא תעובר צורתה ותצא לבית השריפה יא] אמאי קא מותיב רב פפא והא רב פפא הוא דאמר שאני הלכות מצורע דכתיבא בהו הוייה אלא רב פפא הכי קא קשיא ליה אימא ה"מ עבודה י) יב] שחיטה לאו עבודה היא ואי אין מחוסר זמן לבו ביום יהא אחר ממרס בדמה ולקריב אשם והדר ליקרב חטאת יג] אלא אמר רב פפא היינו טעמא דר"ל דקסבר האיר מזרח מתיר דרבי יוחנן ור"ל דאמרי תרווייהו אפילו בזמן שבית המקדש קיים האיר

ומכשירו להתחיל נזירות טהרה: נ) **ליום אחד.** כחומר שלמי נזיר כדאמרינן באיזהו מקומן (זבחים נד.): **ואין טעונים לחם.** דבעינן [במדבר ו] ונתן על כפי הנזיר וליכא: **קבוע.** דאין שם שום ד"א מכשיר הבעלים אלא הוא ל): **על אחת משלשתן.** אפילו על חטאת דכתיב ואחר ישתה הנזיר יין [שם] ואמרינן בנזיר יד] אחר מעשה יחידי ויליף התם שפיר בפ' ג' מינין (נזיר מו.): **וטעון נסכים.** כדין אשם מצורע בפ' ב' מדות (לקמן דף נ:): **להכשירו** מ). למצורע בהקהל: **תיובתא דרב.** דאמר לעיל [ד:] דפסול הואיל ובא להכשיר ולא הכשיר: **ושיריה אין נאכלין.** משום איסור חדש: **ממשקה ישראל.** פסוק הוא ביחזקאל בקרבנות: **מן המותר.** טו] למשקה ישראל יביאו נסכים ולא מן האסור: **אין מחוסר זמן לבו ביום.** הואיל טז] והיום תהא מותרת לישראל אחר שתקרב מנחת העומר אחרת יז] ולא מחוסרת זמן היא לגבוה: **עופות באין בנדבת שנים.** בפרק המנחות והנסכים (לקמן קד:) רבי אומר לכל נדריהם יח] ונדבותם אשר יקריבו [ויקרא כב] הכל באין בשותפות חוץ מן המנחה מפני שנאמר בה [שם ב] נפש: יט] **ומחוסרי כפרה.** כולן מביאין עופות להכשירן בקדשים זב וזבה ויולדת ומצורע: **והותרו לקדש מכלל איסורן.** להדיוט דמליקה אסורה בחולין וכשרה בקדשים: כ] **מנחות טעונות כלי.** בפ' שתי הלחם (לקמן דף נו.). עופות אין טעונין כלי שהרי מליקתן בציפורן: כא] **והגשה.** בפ' כל המנחות באות מצה (לקמן ס.). הגשה מגישה בקרן מערבית דרומית של מזבח כנגד חודה של קרן בפ' הקומץ רבה (לקמן דף יט:): מנחת העומר ישנה בציבור כב]. עופות אין באין בציבור בת"כ גבי נדבת העוף [ויקרא פרשה ו] נ)קרבנו (והקריב) היחיד מביא עוף ולא הציבור: **ואם איתא.** דעדיין חדש אסור מנחת העומר נמי איסתכח דקרבה לגבוה מה שאסור להדיוט: **לאו איסורא** כג] **הוא.** דכמאן דקרבה מנחת העומר האחרת דמי: **מתן שמן.** למצורע. מתן דם צריך להקדים כמו שאמור בענין ס) על מקום דם האשם יתן השמן: **ימלאנו.** ללוג: **למתן שבע.** והזה מן השמן באצבעו שבע פעמים וגו' ע): **לא יהא אחר ממרס.** בדם כד] שלא יקרוש כשיזה מדם האשם: **תעובר צורתה.** כה] תניחנה עד למחר ותיפסל בלינה ותעובר מראה ליחלוחית בשר הימנה משום בזיון קדשים דכל זמן שלא נפסלו בלינה אין נשרפין אלא א"כ פסולו בגופו. אלמא מדקתני תצא לבית השריפה יש מחוסר זמן לבו ביום: ה"מ כו] **דכתיבא הוייה.** בעבודה אבל שחיטה לאו עבודה היא דהא כשרה בזר: **אלא טעמא דר"ל.** דאמר קומצה נקטר דקסבר האיר

גילח על אחד משלשתן יצא. ואפי' לרבנן דלא שרו לשתות ביין עד שיביא חטאתו בפ' ג' מינין (נזיר דף מו.): **תיובתא.** הוה מצי למימר רב תנא הוא ופליג כדקאמר בכמה דוכתי: **שהמנחות** טעונות כלי. וא"ת אדרבה זו היא קולא לגבי עופות דבעו מליקה בעצמו של כהן כז] וי"ל דבקדושה איירי שצריך לקדשו בכלי שרת מה שאין כן בעופות: **ואם** איתא במנחות נמי משכחת לה. פי' ואם איתא שתהא כשרה: **ואי** אין מחוסר זמן לבו ביום אמאי יחזור ויתן. לבסוף מסקינן דיש מחוסר זמן לבו ביום ותימה דביומא בפ' הוציאו לו (דף ס:) מצריך חוקה שלא ישנה את הסדר והיכא דלא כתיבא חוקה לא קיישינן אם משנה כח] וי"ל דדוקא כט] בהדי מצורע חשיב מחוסר זמן במה שעדיין לא הגיע זמן טהרתן אבל סדר עבודת יוה"כ דלכפרה לא חשיב מחוסר זמן: **שחיטה** לאו עבודה היא. פי' הקונטרס מדאכשרה רחמנא בזר וא"א לומר כן דאהכשר זר גופיה מייתי לה לקמן בפירקין (דף ו:) ובספ"ק דזבחים (דף יד:) ומיהו יש ליישב פירושו דכיון דבשום מקום לא בעי כהן בשחיטה לאו עבודה היא ולא דמי לשמאל דיש מקום שצריך ימין ולהכי פריך עלה ל] [בזבחים] מפרה והרב רבי יצחק מאורליינ"ש מפרש לאו עבודה היא לפי ששוה בחולין ובקדשים אם כן לא מטעם עבודה לוה המקום שחיטה ונראה לפרש דלאו עבודה היא מדאכשרינן בפ"ב דזבחים (דף כו.) עמד בדרום והושיט ידו בצפון ושחט בקדשי קדשים ובמקבל פסול דדרשינן אותו בצפון ולא שוחט בצפון אבל לא] מקבל בצפון ובשלמים מכשירין עמד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט ואם קיבל קבלתו פסולה דדרשינן בפ' כל הפסולים (זבחים דף לג:) בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה' אבל אם קיבל קבלתו פסולה משום דכתיב לעמוד לפני ה' לשרתו אלמא כל שירות לפני ה' ש"מ מדאכשרה רחמנא עמד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט מכלל דשחיטה לאו שירות היא ועוד מדאמר בההיא שמעתא בפ"ב (דף כו.) דנתלה ושחט שחיטתו כשירה שחיטה על ירך אמר רחמנא ולא שוחט על ירך אלמא שחיטה לאו עבודה היא דאי עבודה היא לא היה מכשיר לה רחמנא בכה"ג דהא נתלה וקיבל אמר דקבלתו פסולה משום דאין לב] שירות בכך ומיהו מדפריך לקמן (דף ו:) ובספ"ק דזבחים (ד' יד:) ובפ' חטאת העוף (שם ד' סח:) מפרה דאמר רב שחיטת פרה בזר פסולה משמע קצת כפירוש הקונטרס ומיהו גם לפי מה פ) שפירש יש ליישבו אבל קשיא לג] דא"כ לשמעון התימני דבעי בפרק כל הפסולין (שם דף לג:) שיהו ידיו של השוחט לפנים מן הנשחט הויא שחיטה עבודה: **שחיטה** לאו עבודה היא. לא מצי לשנויי דר"ש בן לקיש סבר דעבודה היא דזה לא מצינו שום מחלוקת דאע"ג דפריך לקמן לד] משחיטת פרה בזר ומשני דקדשי בדק הבית היא ומשמע דאי קדשי מזבח היא הוה דייקי מינה דעבודה היא ובפ' טרף בקלפי (יומא דף מג.) איכא למ"ד דשחיטת פרו בזר פסולה ופרו קדשי מזבח הוא אין זה דיוק דמ"מ כיון דאשכחן שחיטת פרה בזר פסולה אע"ג דקדשי בדק הבית היא א"כ מה שפסלה הכתוב גבי צ) פרה לאו משום דהוי עבודה דהא בפרה ק) אין שחיטה עבודה דפסלה כדמפרש מידי דהוה אמראות נגעים דבעי כהונה תדע דהא בזבחים (דף יד:) אמרי רבה ורב יוסף הולכה בזר מחלוקת ר"ש ורבנן ומסקינן התם לר"ש שחיטה לאו עבודה היא ושאני פרה דקדשי בדק הבית היא ולקמן בהקומץ רבה (דף יט.) משמע דלר"ש שחיטת פרו בזר פסולה דקאמרינן מדגלי רחמנא גבי פרו של אהרן ושחט (אהרן) את פר החטאת אשר לו מכלל דבעלמא לא בעינן בעלים ומיהו קשיא מהא דאמרינן בפרק טרף בקלפי (יומא דף מג.) מ"ש פרה דכתיב בה אלעזר וחוקה פרו נמי הכתיב וכו' ומשני שאני פרה דקדשי בדק הבית היא וכיון דמפרה ידעינן פרו א"כ מאי קא משני וקל לתרץ דה"ק שאני התם בפרה שהיא קדשי בדק הבית ולא שייך בה עבודה א"כ יש להעמיד אלעזר וחוקה אשחיטה כמו אאחר דברים שבה אבל פרו שהוא קדשי מזבח אין סברא להעמיד אהרן וחוקה אלא אעבודה שבו ולא אשחיטה דלאו עבודה היא: **שחיטה** לאו עבודה היא. תימה הא איכא קבלה דעבודה היא ודילמא משום קבלה הוא דקאמר שלא יהא אחר ממרס בדמה משום דכתיב בה הוייה וי"ל דהוייה לא קאמר אלא אמידי דכתיב באותה פרשה: **אלא** א"ר פפא לה] ה"ט דרשב"ל. משמע הכא דסבר רב פפא יש מחוסר זמן לבו ביום ותימה דבפ"ק דזבחים (דף יב. ושם) גבי הא דפסיל בן בתירא פסח ששחטו בי"ד בין לשמו בין שלא לשמו מסיק רב פפא דלאי אפרשיה שחרית או בלילה לאו דחוי מעיקרו הוא דאין מחוסר זמן לבו ביום לו] וי"ל דאין לדמות הפרשה להך דהכא דאטו בההיא דשמעתין מי לא מודה רב פפא במצורע שיכול להפריש החטאת קודם שיקריב האשם דדוקא קתני הקדים חטאתו לאשמו ששחטו קודם האשם כדקתני לא יהא אחר ממרס בדמה והא דיומא פ' שני שעירים (ד' סג:) גבי שעירי יוה"כ ששחטן בחוץ לז] שהגריל עליהן דמסיק עלה דאין מחוסר זמן לבו ביום וליכא מאן דפליג אין לדמות כמו כן כאן דלגבי שחוטי חוץ חשיב ראוי לפתח אהל מועד כיון דחזי בו ביום:

מסורת הש"ס

א) [נדרים ז: נזיר כח: מה. זבחים נה. ערכין כא.], ב) תוספתא דנגעים רפ"ט יומא סא: לקמן נ., ג) צ"ל תיובתא דרב תיובתא רשב"ל אמר כו'. נ"ק, ד) רש"ק מ"ז נ"א וכיון, ה) [לקמן ו. וש"נ], ו) [יומא סב:] זבחים יב., ז) רש"ק מ"ז, ח) כתיב בה. נ"ק, ט) תוספתא דנגעים ספ"ח תוספתא דנ"ק פ"י ה"ט, י) [יומא מג. זבחים יד: סח: לקמן ו:], כ) [מכאן שייך עוד לעמ' הקודם], ל) ע"כ שייך לעיל, מ) [לקמן נ. הגירסא להתירו וביומא סא: פרש"י בפירוש להכשירו לאכול בקדשים ועיין רש"י לקמן כז:], נ) כתיב קרבנו. נ"ק, ס) [ויקרא יד], ע) [שם], פ) שפירשתי. נ"ק, צ) פרו לאו. נ"ק, ק) נ"ל לאו משום דשחיטה עבודה היא פסלה אלא כדמפרש כו'. נ"ק,

◆

גליון הש"ס

גמ' תיובתא דרב. ע' לקמן דף מח ע"ב תוס' ד"ה פרשי: שם ימלאנו שמן. ע' לקמן דף ט ע"א תוס' ד"ה עד שלא:

◆

מוסף רש"י

גילח על א' משלשתן יצא. חטאת או עולה או שלמים דג' קרבנות כתובין בו ואמרינן בספרי דבי רב ואחר ישתה הנזיר יין אחר מעשה יחידי, (ערכין כא.) והיינו שלמים שעיקר תגלחתו של נזיר תלויה בשלמיו, שהרי הוזקקו לו לשלח השער תחת הדוד כדכתיב על האש אשר תחת זבח השלמים, ותניא בסיפרי וגלח הנזיר פתח אהל מועד בשלמים הכתוב מדבר כלומר גלוחו של נזיר ע"י דבר שנאמר בו ושחט פתח אהל מועד, והיינו שלמים בויקרא וכו', וחטאת הוא דילפא משלמים מה איל נזיר אם הביאו יחידי בלא חטאת ועולה יצא (זבחים נה.). אשם מצורע שנשחט שלא לשמו וכו' וטעון נסכים. [illegible] אשם מצורע [illegible] להכשירו. [illegible] ממשקה ישראל מן המותר לישראל. מקרא הוא בספר יחזקאל ושה אחת מן הצאן מן המאתים ממשקה ישראל, ולענין קרבנות ונסכים כתיב [illegible] (חולין צ. תמורה [illegible]) מן המותר לישראל [illegible] (יחזקאל מה טו). אין מחוסר זמן לבו ביום. [illegible] זאת תהיה תורת המצורע. תהיה [illegible] (ויקרא יד). שחיטה לאו עבודה היא. מדאכשרינן בה כל הפסולים (זבחים לב.).

שיטה מקובצת

א] תיובתא דרב תיובתא ורשב"ל אמר: ב] ושיריה אינם: ג] ותתירנה [illegible] ושיריה אין נאכלין מקרב היכי קרבה: ד] ממשקה. גליון. פירוש ההוא קרא כתיב ושה אחת מן הצאן מן המאתים ממשקה ישראל ומשיירין כוליה קרא לדרשא דישראל מן המותר לישראל מותר להקריב למזבח ולא מן האסור לישראל. הרגמ"ה: ה] באין בנדבת שנים. ובמחוסרי כפרה הותרו והשאר נמחק. גליון: ו] [illegible] וי"ל דאינה באה בנדבה [illegible] באה תחת העוף. הרגמ"ה: ז] הותרו מכלל. גליון. עופות הותרו מכלל איסור [illegible]

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פ"ח מהל' נזירות הל"ב:
יג ב מיי' פט"ו מהל' פסוה"מ הלי"ז ופ"ה מהל' מחוסרי כפרה הל"ב:
יד ג מיי' פי"ד מהל' פסוה"מ הל"ג:
טו ד מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הל"א:
טז ה מיי' פי"ד שם הלכה ב:
יז ו מיי' פי"ג מהל' מעה"ק הל"ב:
יח ז מיי' שם פי"ב הלכה ו:
יט ח מיי' שם הל"ג:
כ ט מיי' שם פ"א הל"ד:
כא י מיי' פ"ה מהל' מחוסרי כפרה הל"ו:
כב כ מיי' שם הל"ג:

◆

תורה אור השלם

1. וְשֶׂה אַחַת מִן הַצֹּאן מִן הַמָּאתַיִם מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל לְמִנְחָה וּלְעוֹלָה וְלִשְׁלָמִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים: יחזקאל מה טו
2. זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן: ויקרא יד ב

◆

שיטה מקובצת (המשך)

שעתא דמי ונימא מאי דעבד עבד. הרגמ"ה: י] בהווייתה תהא כסדורה. הרגמ"ה: יא] מאי קא מותיב רב פפא ולאו רב פפא: יב] שחיטה לאו עבודה היא. וא"ת והא איכא קבלה דעבודה היא ואמר הר"ר יעקב בר יהוצדק מדקתני הקדים חטאתו לאשמו ולא קתני הקדים קבלת חטאתו לקבלת אשם משמע דאפי' אהקדמה דשחיטה קפיד: יג] עיין בהשמטות שבסוף המסכת: יד] בנזיר בפרק ג' מינין אחר מעשה יחידי. אבל אשם נזיר קבוע הוא דאין שום דבר מכשיר הבעלים אם לא קרב האשם הס"ד והשאר נמחק: טו] המותר לישראל יביאו: טז] בו ביום תהא ותיבת היום נמחק: יז] אחרת לא מחוסרת: יח] נדבותם ולכל נדבותם: יט] נפש: מה"ד ובמחוסרי כפרה. ארבעה מחוסרי כפרה זב וזבה יולדת ומצורע כולן מביאין עופות להכשירן בקדשים ואין כולן מביאין מנחות והס"ד: כ] שהמנחות טעונות כלי. פי' דזה היא הקבלה לאחר שקמץ נותן בכלי הקומץ מה שאין כן בעופות דבעינן עצמו של כהן למליקה. ולא נהירא דמה ענין מליקה דעוף לקבלה דמנחה והלא קמיצה במקום מליקה והיא עצמה בגוף של כהן ועוד דאדרבה גופו של כהן חומרא היא ונראה לפרש טעונות כלי שהיה נותן קידוש הקומץ בכלי וזה מתן כלי שכנגד הקבלה שבזבחים ובכאן ליכא קבלה כי לא היה קל אחז בראש ובגוף ומזה. גליון: כא] בצפון. תנופה והגשה: כב] בצבור. דבאה מתרומת הלשכה: כג] איסורא חשוב: כד] בדם החטאת שלא: כה] תעובר צורתה. ינחנה: כו] ה"מ היכא דכתיבה הוויה בעבודה. כז] של כהן. ספרים אחרים וי"ל דבקדושה איירי המנחות טעונות קדוש כלי אחר הקמיצה אבל עוף אחר המליקה אין טעון כלי לקבל את הדם אלא בעוף עצמו היה עושה הזאה ומיצוי: כח] וי"ל. לא אמרי' יש מחוסר זמן לבו ביום אלא בדבר הבא להתיר או להכשיר דעדיין לא הגיע זמנו שיועיל דבר זה להכשיר או להתירו אבל בדבר שבא לכפר וכן שאר קרבנות שאינן מתירין ולא מכשירין אין מחוסר זמן והא דאמרי' לעיל אם לא מתה תקריב חטאת אחר עולה אע"ג דלהכשיר באה היינו משום דכתיב העולה. תו"ח: כט] דדוקא בהא דמצורע כו' לא הגיע זמן טהרתו: ל] עלה מפרה. פי' בפ"ק דזבחים דף י"ד ע"ב והא אמר ר' זירא אמר רב שחיטת פרה בזר פסולה וע"ש בתוס': לא] אבל. המקבל: לב] דאין דרך שירות: לג] קשיא לי לפירושו דא"כ: לד] לקמן. דף ו' ע"ב משחיטת: לה] היינו טעמא. כאן משמע לפי המסקנא דיש מחוסר זמן לבו ביום ותימה דבפ' תמיד [illegible]

[illegible]

א) נראה דצ"ל פ"ה אחר מתן שבע שנתן כבר קודם המילוי ולא נחיצה וכו'.